

POUŽITÍ DRUHOSLEDOVÉ ARMÁDY VE FRONTOVÉ ÚTOČNÉ OPERACI

K vedení útočné operace si vytváří front operační sestavu. Tuto tvoří tankové a vševojskové armády prvního sledu, druhý sled a svazky vševojskové zálohy, raketové vojsko, frontové letectvo a vojsko protivzdušné obrany, ženijní, chemické a protitankové zálohy, popř. vzdušný výsadek.

V článku rozeberu použití jednoho z rozhodujících prvků této operační sestavy — druhého sledu frontu.

Složení druhého sledu frontu bude většinou ovlivňovat operační sestava nepřítele v pásmu útoku frontu a předpokládaný zámysl, operační úkol frontu a počet přidělených divizí při zahájení operace a v jejím průběhu. Podstatný vliv bude mít i týlové zabezpečení operace. Nelze opominout vliv, který může mít samotné válčiště.

Může se vytvářet již při zahájení operace a nebo až v jejím průběhu z vševojskové, v některých případech i tankové armády nebo armádního sboru.

V sestavě vševojskové armády mohou být dvě až tři tankové a dvě až tři motostřelecké divize, útvary operačně taktického raketového vojska, protiletadlového raketového vojska, dělostřelectvo včetně útvarů, které jsou určeny k boji s tanky nepřítele, dále útvary ženijního, chemického, protiletadlového a radiotechnického vojska a speciálních vojsk, které zabezpečují velení i bojovou činnost a dále útvary týlové a technické.

Podle operačního úkolu frontu bude součástí operační sestavy i vševojsková záloha v síle několika motostřeleckých i tankových divizí.

Prostor rozmístění druhého sledu

Vševojsková armáda zaujímá v rámci operační sestavy frontu prostor podle operační situace ve vzdálenosti 100—200 km i více od čáry dotyku po jednotlivých divizích a útvarech druhů vojsk.

Divize se rozmísťují rozptýleně po plucích s využitím dvou nebo tří komunikací (os), v proudech, na ploše do 600 km².

Zvláštní důraz klademe na rozmístění armádní raketové brigády, protiletadlového raketového pluku a záloh.

Svazkům a útvarům prostory určujeme předem, zaujímají je postupně přímo z pochodových proudů, podél pochodových os nebo stranou od nich, s dodržení bezpečnostních vzdáleností, které vylučují zasažení praporů rozmístěných vedle sebe jedním jaderným úderem střední mohutnosti. Mají maximálně umožňovat rozptýlené a skryté rozmístění, ochranu proti zbraním hromadného ničení a maskování, rychlý manévr do nařízených směrů, odpočinek vojsk, zabezpečovat dostatek cest i vodních zdrojů a možnost ošetření bojové techniky.

Má být rozmístěna mimo předpokládaný směr úderu pozemních vojsk nepřítele a přirozených dominant, zvláště tzv. kategorizovaných objektů, které mohou být cílem především nepřátelských jaderných úderů. Velikost prostoru rozmístění armády může dosahovat podle podmínek terénu a počtu svazků plochy až 50 000 km² i více.

V místech, kde je předpoklad vysazení vzdušných výsadek nepřítele, organizuje se nepřetržitě pozorování.

Protiletadlové raketové útvary a jednotky musí zabezpečovat ve spolupráci s prostředky PVOS (na vlastním teritoriu) a prostředky velitele frontu i sousedních svazů vytvoření souvislé PVO rozmístění vojsk.

Protiletadlové útvary se používají obvykle k ochraně velitelského a týlového velitelského stanoviště armády nebo i dalších důležitých objektů a divizí.

Týlové armádní útvary se rozmísťují v sestavě pohyblivé armádní základny v samostatném prostoru, který umožňuje využití přísunových cest i odsun.

Velitelské stanoviště je vhodné umístit tak, aby zabezpečovalo nepřetržitě spojení s podřízenými štáby, jejich řízení v prostoru rozmístění i při zahájení přesunu.

Týlové velitelské stanoviště se rozmísťuje 15–20 km od velitelského stanoviště armády.

V prostoru rozmístění musí dodržovat všechna opatření k zabezpečení bojové činnosti s důrazem na průzkum, ochranu proti zbraním hromadného ničení a maskování.

K zabezpečení bojeschopnosti druhosledové armády přispěje i soustavné a důsledné maskování proti pozemnímu a vzdušnému (kosmickému) průzkumu. K nejdůležitějším opatřením patří organizace a maskování samotného zaujetí prostoru, pohybu vojsk a v něm zvláště při zásobování a technickém ošetřování bojové techniky i opatření proti radioelektronickému boji nepřítele.

Vojska druhého sledu frontu v prostoru rozmístění mají být rozmístěna tak, aby zabezpečovala nepřetržitou bojovou pohotovost k okamžitému použití a k zasazení do boje, k odrazení vzdušného a pozemního nepřítele.

K zabezpečení manévru vojsky druhého sledu si zabezpečí průzkum komunikací a sítě podélných i příčných cest.

Druhosedlová armáda nemusí být rozmístěna v rámci operační sestavy frontu na směr předpokládaného použití.

Úkol druhosledové armády v rámci útočné operace

Hlavním úkolem druhého sledu frontu je především zabezpečit narůstání úsilí vojsk na rozhodujícím směru útočné operace a udržení vysokého tempa útoku s využitím úderů raketového vojska, dělostřelectva a letectva. Manévr

armádou druhého sledu může také sloužit k přenesení úsilí na jiné směry, k obnovení úderného uskupení na úsecích, kde např. vojskům způsobily velké ztráty jaderné úder, k ničení přisunovaných záloh i popř. k odražení protiúderu. Cílem zasazení může být i ovládnutí důležitých prostorů jako průmyslových nebo politických center, komunikačních uzlů, rozsáhlých terénních dominant apod. V některých případech může být použita k ničení silných nepřátelských výsadek nebo i k ničení silného obklíčení uskupení nepřitele.

Druhý sled frontu je obvykle zasazován k zabezpečení stanoveného tempa operace, ke změně konkrétní operační situace na frontě a zmenšuje-li se úderná síla prvního sledu, zpravidla k plnění dalšího úkolu frontu, někdy i k plnění bližšího úkolu frontu, a to na směrech, které umožňují rychlý postup do velké hloubky, proniknutí do boků a týlu nepřátelského hlavního uskupení a dokončení jeho zničení.

Narůstání úsilí zasazením druhosledové armády má svůj význam i v podmínkách operace vedené s jadernými zbraněmi. Má však svou bezprostřední logiku teprve ve vzájemném použití s raketovým vojskem a letectvem, protože umožňuje využití výsledků jejich jaderných úderů. Tímto opatřením také vrcholí narůstání úsilí zahájené jadernými úderem.

Druhý sled frontu se zasazuje podle zámyslu velitele v plánovaném nebo neplánovaném prostoru a čase. Rozhodnutí má být výsledkem hluboké analýzy celkové situace na frontě. To rozhodnutí ovlivní situace nepřitele, zvláště jeho druhých sledů a palebných možností raketových prostředků a letectva, dále vlastní operační sestava frontu, především bojeschopnost prvosledových armád, raketového vojska a dělostřelectva, letectva a speciálních záloh, počet přidělené jaderné munice, situace sousedních svazů, celková charakteristika operace, ale i terén, povětrnostní vlivy apod.

Při zasazení hlavních sil využíváme mezery mezi armádami prvního sledu frontu i mezi nepřátelskými svazky a slabé úseky v sestavě nepřitele. Musí probíhat tak, aby nedošlo k hromadění vojsk. Pokud k němu dojde, např. při průlomu obrany nepřitele, mělo by to být na nevyhnutelně krátkou dobu.

Při plánování útočné operace frontu armádě druhého sledu stanovíme prostory rozmístění a dobu jejich zaujetí, pásmo přesunu a předpokládanou čáru zasazení (většinou ve variantách), dobu a všeobecně i úkoly při zasazení.

V tomto období má práce štábu druhosledové armády kromě jiného tu zvláštnost, že plánuje vzhledem k charakteru operace úkol v několika variantách s předpokladem zasazení armády v operační hloubce nepřátelské sestavy, po několikadenním vedení frontové operace a po předchozích 2—3 přesunech v operačním týlu frontu. V této etapě může štáb armády plánovat a zpracovávat rozhodnutí velitele na mapě měřítko 1 : 500 000. Plán operace v tomto období nezpracovává.

Velitel i štáb armády by měl znát úkoly prvosledových armád a situaci nepřitele s důrazem na rozmístění druhých sledů a situaci v týlovém prostoru frontu.

V průběhu operace se podle konkrétní situace úkoly upřesňují nebo se mohou i měnit.

Charakteristické v práci štábu druhosledové armády je, že organizuje a zabezpečuje podle zámyslu velitele frontu přesuny popř. přeskupení vojsk

podle vývoje operační situace s cílem zaujmout nejvýhodnější uskupení v operační sestavě frontu.

Ve své práci navazuje a dále rozšiřuje na podřízené stupně velení rozhodovací cyklus štábu frontu a tak upřesňuje dříve přijaté rozhodnutí. Zabezpečuje nepřetržitou bojovou pohotovost vojsk v prostoru rozmístění k odražení nenadálého pozemního a vzdušného napadení a k okamžitému zasazení. Organizuje všestranné zabezpečení bojové činnosti s důrazem na maskování.

Štáb armády i v této etapě musí znát celkovou operační situaci na frontě, úkoly prvosledových armád, sousedních svazů a situaci nepřítele, vyhodnocovat radiální a chemickou situaci v případě použití těchto prostředků. Zvláštní pozornost soustřeďuje na rekonstrukci os přesunu na plánované čáry zasazení a tvorbu operační sestavy.

Před zasazením velitel úkol konkretizuje, přičemž udává situaci a zámysl nepřítele s důrazem na možnosti raketového vojska, letectva, druhých sledů a záloh, dále použití sil a prostředků nadřízeného velitele v útočném pásmu armády, především objekty a dobu jaderných úderů prostředky frontu a úkoly sousedních armád. V dalším stanoví operační úkol armády s uvedením posilových prostředků, prostor, odkud se přesunout, pásmo přesunu, čáru a dobu zasazení, směr hlavního úderu a způsob rozvinutí, bližší a další úkol a dobu jeho splnění, počet přidělené jaderné munice, její mohutnost a dobu předání, nejnutnější součinnost v rámci operační sestavy frontu v hlavních fázích bojové činnosti, dobu a místo předání (převzetí) svazků a útvarů popř. posilových prostředků a v závěru stanoví úkoly komplexního operačního zabezpečení, včetně materiálního a technického zabezpečení. Podle časových možností a situace vojsk na frontě může úkol stanovit i stručněji.

Štáb armády po obdržení upřesněného úkolu od velitele frontu k zasazení armády do prvního sledu zpracuje na základě rozhodnutí velitele armády plán útočné operace a náčelníci druhů vojsk a speciálních vojsk zpracují příslušné plány zabezpečení bojové činnosti. Tak konkretizuje úkoly podřízeným svazkům a útvarům.

Po rozhodnutí velitele hlavní pozornost soustředí na další získávání zpráv o nepříteli a vyslání průzkumu armády i prvosledových divizí do sestavy nepřítele na plánovaných směrech použití hlavních sil armády. V dalším pak organizaci součinnosti s veliteli prvosledových divizí, náčelníky druhů vojsk a sousedních svazů (svazků), organizaci přesunu a zasazení hlavních sil armády do prvního sledu operační sestavy frontu a řízení operace.

Přesun armády na stanovenou čáru zasazení

Prvosledové divize se mohou přesunout před zasazením do vyčkávacích prostorů, vzdálených 40–60 km od předního okraje fronty.

Na stanovenou čáru zasazení se armáda přesunuje skrytě, zpravidla v noci. Je účelné organizovat přesun svazků prvního sledu na čáru zasazení tak, aby mohly efektivně využít výsledků úderů raketového vojska, letectva a dělostřelectva.

Pro každou divizi prvního sledu v pásmu přesunu vyčleňujeme 2–3 pochodové osy, pro zálohy speciálních vojsk 1–2 osy. Budou-li v prvním sledu

dvě divize, bude potřeba v pásmu armády 5—8 pochodových os a jedna až dvě záložní osy.

K zabezpečení zasazení hlavních sil armády podle rozhodnutí velitele armády přesunujeme do stanoveného prostoru vyčleněné armádní a divizní dělostřelectvo, prostředky PVO a podle potřeby i armádní raketovou brigádu jako celek anebo po částech a zálohy speciálních vojsk.

S cílem klamat nepřítele o možném prostoru zasazení budeme vojska armády přesunovat v širokém pásmu, které může dosahovat (jsou-li v prvním sledu dva svazky) 60—100 km i více.

Přesun i zasazení hlavních sil armády do prvního sledu frontu zabezpečují především protiletadlové raketové vojsko, stíhací letectvo a operačně taktické raketové vojsko frontu, protiletadlové prostředky a část vojska PVO armád prvního sledu. Kromě toho bezprostřední zasazení a rozvinutí vojsk na čáře zasazení zabezpečují určené prvosledové divize.

Zasazení druhého sledu frontu je jedním z klíčových úkolů a jedno z hlavních opatření štábu frontu v průběhu operace.

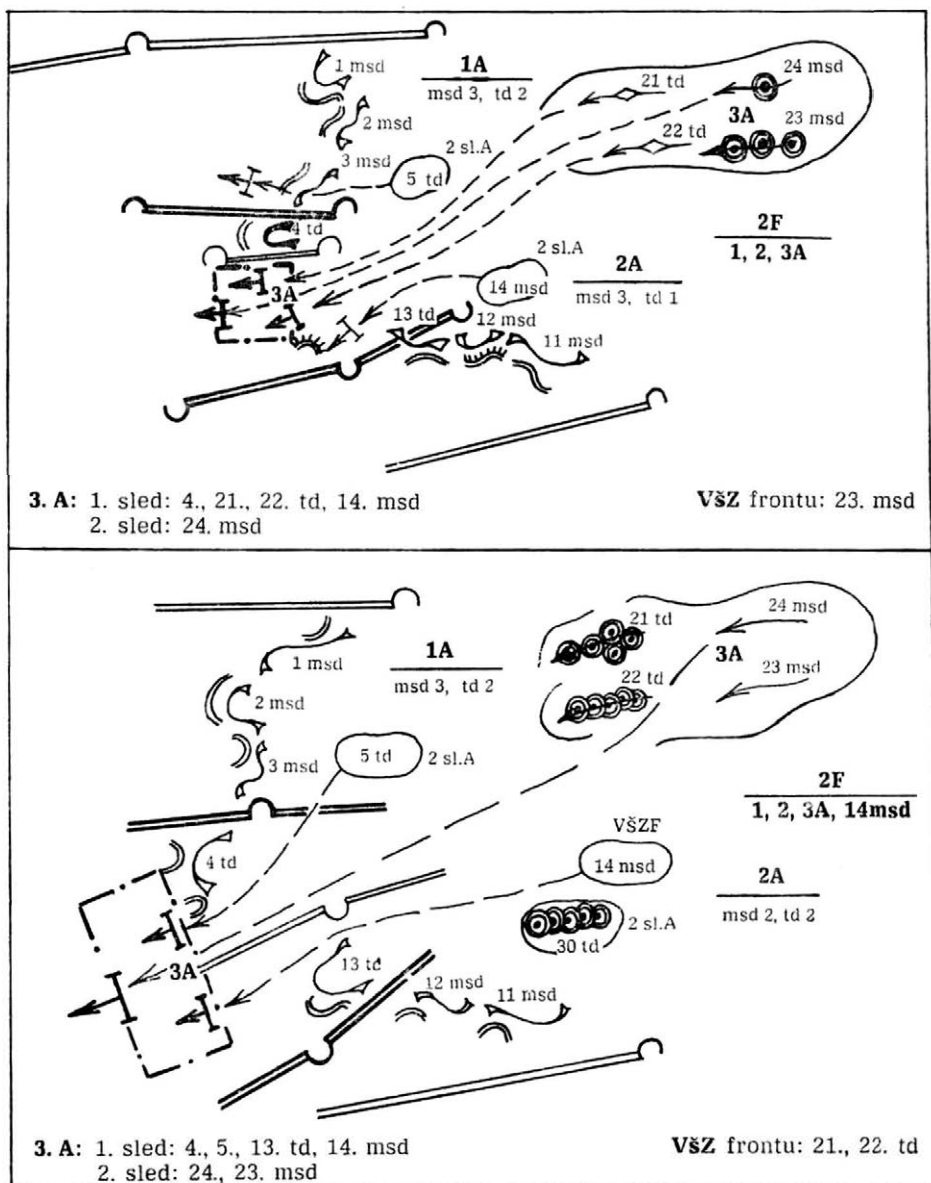
Proto hlavním obsahem práce štábu frontu v této etapě operace bude vytvořit podmínky k organizovanému vyvedení vojsk z prostoru rozmístění, zabezpečit přesun a zasazení hlavních sil armády. Z toho vyplývá řada důležitých opatření, mezi které můžeme zařadit zabezpečení protivzdušné obrany prostředky protiletadlového raketového vojska frontu, prvosledových armád a frontového letectva. Dále pak dodatečné přidělení jaderné munice, posilových prostředků druhů vojsk a speciálních vojsk i podpora palbou prostředky frontu ke zničení odporů v útočném pásmu armády i na styku se sousedy. V dalším bude vhodné upřesnit manévry palbou i pohybem prvosledových armád s cílem zabezpečit rozvinutí a bojovou činnost zasazovaných prvosledových divizí, určit, ve kterých úsecích pásma přesunu zabezpečí pořádkovou službu pořádkové jednotky frontu popř. teritoria, stanovit kdy a kde a jak převzít (popř. předat) nově podřízené svazky a útvary. Systematickým operačním maskováním a intenzivním vedením radioelektronického boje dezinformovat nepřítele o plánovaném zasazení druhého sledu frontu. Významným opatřením bude zabezpečit součinnost všech prvků operační sestavy frontu, které se bezprostředně podílejí na zabezpečení zasazení armády a vytvořit podle možností i operační situace vševojskovou zálohu, pokud nebyla v průběhu operace již vytvořena.

Tvorba operační sestavy

Tvorba operační sestavy i úderného uskupení armády bude značně ovlivněna při zahájení operace bojeschopností divizí v rámci operační sestavy frontu.

Do podřízenosti velitele zasazované armády mohou být předány jednotlivé svazky armád prvního sledu, které působí na směrech zasazení hlavních sil armády, nebo svazky ze vševojskové zálohy velitele frontu. Vytvoření operační sestavy i úderného uskupení bude tedy výsledkem hluboké analýzy situace vojsk a řídicí a organizátorské práce velitele a štábu armády. Možné varianty — viz **obr. 1, 2.**

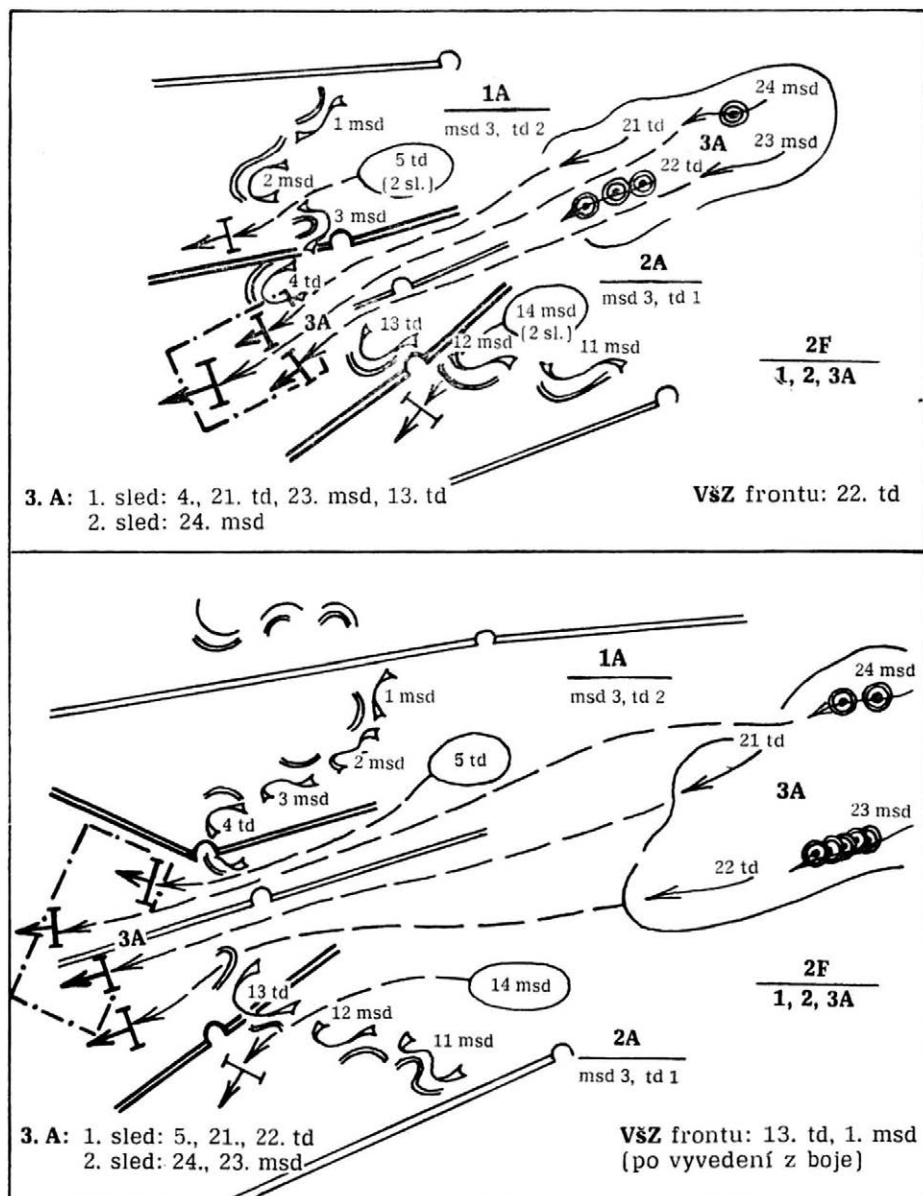
MOŽNÉ VYTVÁŘENÍ OPERAČNÍ SESTAVY A ÚDERNÉHO USKUPENÍ ARMÁDY

Legenda: — úderné uskupení v rámci operační sestavy

Obr. 1

MOŽNÉ VYTVÁŘENÍ OPERAČNÍ SESTAVY A ÚDERNÉHO USKUPENÍ ARMÁDY

Obr. 2

Organizace součinnosti

Sladit činnost všech součástí operační sestavy je náplní součinnosti, kterou můžeme organizovat v těchto obdobích:

1. Vyvedení vojsk z prostorů rozmístění na osy (případné předsunutí vojsk) a zabezpečení přesunu na čáru zasazení.

Náplní může být upřesnění především pásma přesunu armády, pochodových os svazků a útvarů (výchozích míst, regulačních čar apod.) a systému řízení přesunu, operační sestavy (s důrazem na předsunutí určených svazků a útvarů) a rozmístění míst velení armády i divizí.

V dalším půjde o upřesnění činnosti raketového vojska, dělostřelectva a letectva, prostředků PVO frontu a armád i činnosti vojsk v případě napadení jadernými zbraněmi nepřítele a organizace a zabezpečení pořádkové služby.

2. Vytvoření operační sestavy na čáře zasazení k zahájení armádní útočné operace a zabezpečení jejího rozvíjení do bližšího úkolu armády.

Náplní může být upřesnění činnosti přidělených divizí prvosledových armád a ostatních posilových prostředků k zabezpečení zasazení hlavních sil armády, rozmístění předsunutého raketového vojska a dělostřelectva, záloh speciálních vojsk a jejich činnosti, způsobu převzetí nově přidělených vševojskových svazků a útvarů druhů vojsk. Můžeme upřesnit i opatření nadřízeného velitele ve prospěch druhosledové armády a využití této činnosti i činnosti sousedů, sladit činnost vojsk při rozvinutí bojové sestavy prvosledových divizí, konkretizovat bojové úkoly, použití záloh (protitankové, ženijní, chemické) i stanovit úkoly prvního dne operace.

Půjde též o zabezpečení tempa operace především zasazením druhých sledů, záloh, použitím raketového vojska a dělostřelectva, letectva, taktických vzdušných výsadek apod. Důraz položíme na rozmístění míst velení a předpokládaného přemístění i organizaci všestranného zabezpečení bojové činnosti, včetně materiálního a technického zabezpečení.

3. Rozvíjení armádní útočné operace ke splnění dalšího úkolu.

Půjde již jen o rámcové stanovení úkolů a náplní může být upřesnění směru hlavního úderu armády, předpokládané operační sestavy, úkolů raketového vojska a dělostřelectva a rozmístění míst velení.

Organizace součinnosti v průběhu armádní operace by měla probíhat nepřetržitě s důrazem na součinnost mezi nadřízeným velitelem, činností sousedů, raketovým vojskem, dělostřelectvem, letectvem a prostředky PVO armády s cílem sladit jejich činnost navzájem i ve prospěch ostatních prvků operační sestavy co do místa i času.

Charakter bojové činnosti

Bojová činnost prvosledových svazků armády může mít při zasazení charakter pronásledování, útoku z chodu nebo střetného boje (sražení).

Charakter pronásledování může mít tedy, zahájí-li nepřítel odchod, přechází k boji na zdrženou a druhosledová armáda je zasazena s cílem zničit nebo zajmout odcházející vojska nepřítele a hlavními silami je odříznout od přicházejících záloh.

O útoku z chodu budeme hovořit tehdy, budou-li vojska po předcházejícím přesunu útočit na nepřítele, který přešel do obrany na čarách, ženijně nepřipravených. V podmínkách soudobé operace, zvláště při použití jaderných zbraní, mohou prvosledové divize překonávat obranu na bojových vozidlech v předbojových sestavách s využitím palby raketového vojska, dělostřelectva a letectva s využitím mezer v nepřátelské obraně, prostorů po vzdušných jaderných úderech a míst slabého odporu nepřítele. Důraz klademe na umlčení protitankových prostředků protivníka.

Ke střetnému sražení může dojít v boji s přisunovanými zálohami nepřítele v jednom prostoru, při jejich rozvinování z chodu, na široké frontě, s uplatněním manévru a tehdy, budou-li v sestavě vojsk značné mezery a odkryté boky.

V operační sestavě frontu přísluší významné místo druhosledové armády. Je to dáno úkoly, které může v útočné operaci plnit. Hlavní a nejdůležitější je zabezpečit narůstání úsilí na směru hlavního úderu frontu s využitím úderů raketového vojska, dělostřelectva a letectva. K realizaci tohoto úkolu musí směřovat hlavní opatření štábu frontu i druhosledové armády.